

**Uchwała Nr XLVII/260/2018
Rady Powiatu Bartoszyckiego**

z dnia 23 lutego 2018 r.

w sprawie: uchwalenia „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Bartoszyckim na lata 2018 - 2020”.

*Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt. 3 i 4 o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. 2017.1868 z późn. zm.) oraz art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2017. 697 tj.), **Rada Powiatu Bartoszyckiego uchwala co następuje:***

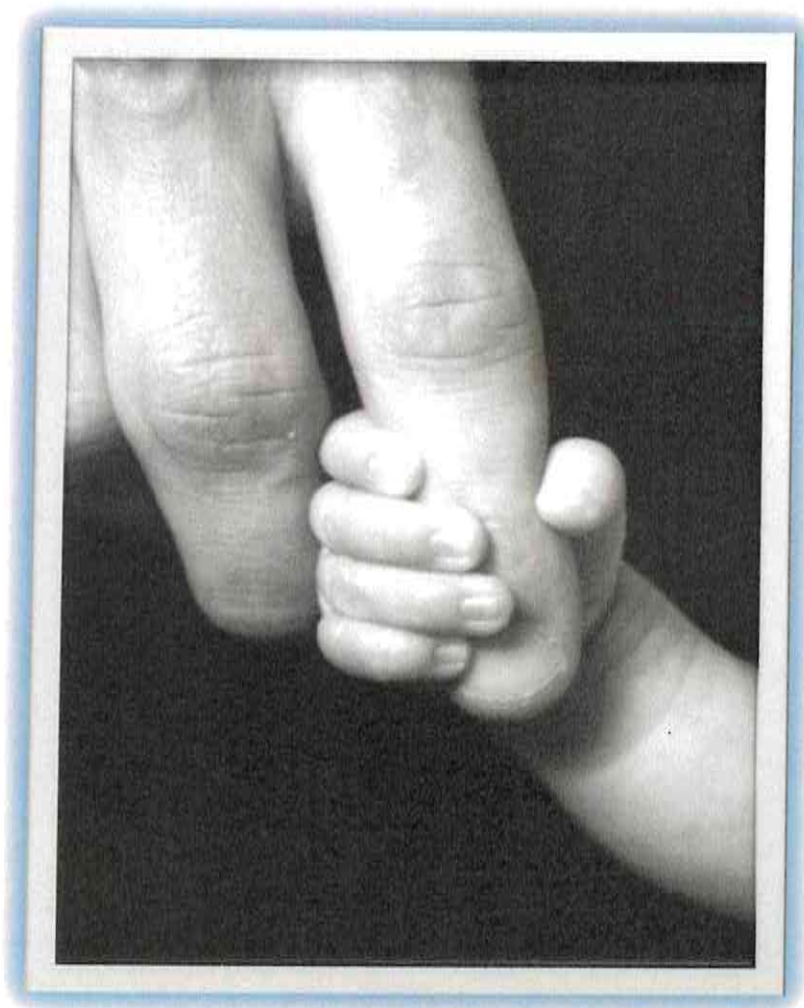
- §1.** Uchwala się „Powiatowy Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Bartoszyckim na lata 2018 - 2020”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- §2.** Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Bartoszyckiego.
- §3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Władysław Bogdanowicz

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ

**W POWIECIE BARTOSZYCKIM
NA LATA 2018-2020**

Bartoszyce, dn. 30.01.2018r

SPIS TREŚCI:

I.	Wstęp	1
II.	Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu bartoszyckiego w latach 2015-2017	3
III.	Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu bartoszyckiego w latach 2015-2017	6
IV.	Charakterystyka osób usamodzielnianych	8
V.	Liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej	8
VI.	Limit rodzin zastępczych zawodowych	9
VII.	Cele Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie bartoszyckim na lata 2018 - 2020	10
VIII.	Harmonogram działań	10
IX.	Zakładane rezultaty realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2017-2020	13
X.	Projektowane źródła finansowania Programu	14
XI.	Ewaluacja i monitoring programu	14
XII.	Zakończenie	15

I. Wstęp

Rodzina jest podstawową, niezastąpioną grupą społeczną, środowiskiem, w którym powinien odbywać się naturalny proces kształtowania osobowości jej wszystkich członków, szczególnie zaś dzieci. Najważniejszą funkcją rodziny jest zaspokajanie potrzeb bezpieczeństwa, bliskiego kontaktu i przebywania z drugim człowiekiem, akceptacji, samorealizacji, rozwoju intelektualnego. Gdy rodzina naturalna nie zabezpiecza tych potrzeb, konieczne jest wsparcie jej w rozwiązywaniu problemów uniemożliwiających prawidłowe realizowanie funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W sytuacji, gdy niemożliwe jest sprawowanie bezpośredniej opieki nad dzieckiem przez rodzinę naturalną, konieczne jest zapewnienie mu bezpiecznego środowiska wychowawczego tj. pieczy zastępczej. Piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej, w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, którym została ograniczona, zawieszona lub odebrana władza rodzicielska. Piecza zastępcza jest to ogół przedsięwzięć o charakterze wychowawczym, socjalnym, organizacyjno-prawnym mających na celu przywrócenie funkcji rodzinom, które z różnych powodów nie sprawują, bądź z przyczyn od nich niezależnych nie są w stanie sprawować pieczy nad dzieckiem. Piecza zastępcza służy zapewnieniu dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokojeniu jego niezbędnych potrzeb, w szczególności emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych.

Zgodnie z art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2017, poz. 697) do zadań własnych powiatu należy, między innymi opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Uchwałą Nr VII/38/2015 Rady Powiatu bartoszyckiego z dnia 27 marca 2015 roku przyjęto „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Bartoszyckim na lata 2015-2017”, którego wykonanie powierzono Zarządowi Powiatu Bartoszyckiego i Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszczach.

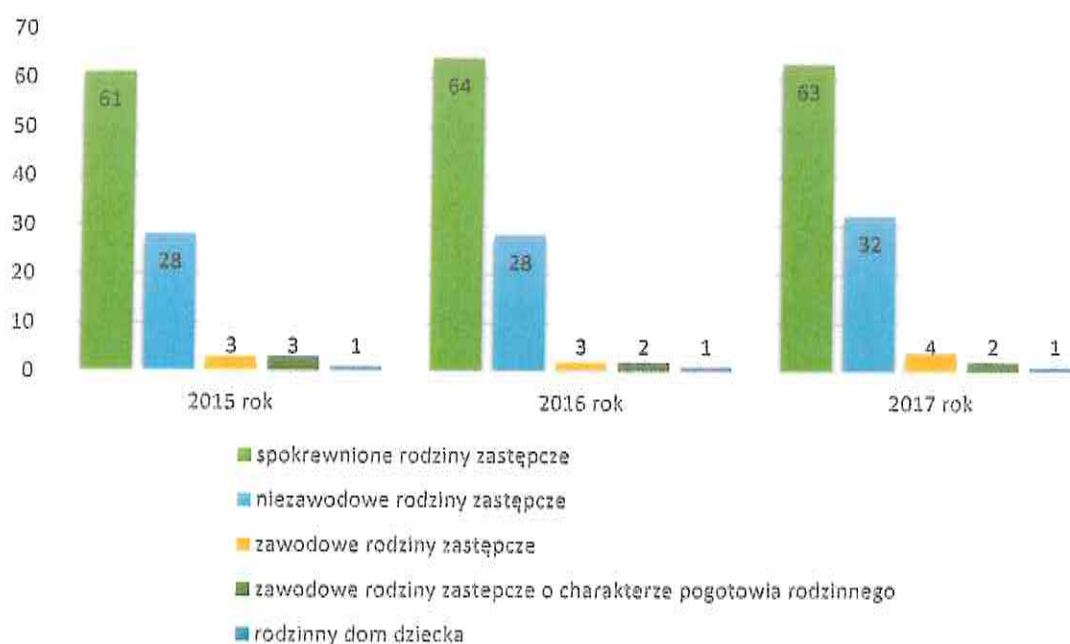
W związku z upływem okresu obowiązywania Programu, konieczne było opracowanie nowego dokumentu, który na bazie dotychczasowych doświadczeń uwzględnia aktualne potrzeby w zakresie organizowania opieki i wychowania w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej na terenie powiatu bartoszyckiego.

Niniejszy „Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej w powiecie bartoszyckim na lata 2018-2020” jest kontynuacją dwóch poprzednich edycji programu, realizowanych w latach: 2012-2014 i 2015-2017.

II. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie powiatu bartoszyckiego w latach 2015-2017

Na terenie Powiatu Bartoszyckiego zastępczą formą opieki i wychowania w według stanu na dzień 31.12.2015r. objętych było 140 dzieci umieszczonych w 96 rodzinach zastępczych mieszkających na terenie powiatu bartoszyckiego. Na dzień 31.12.2016r. stan ten wynosił 98 rodzin zastępczych w których opieką i wychowaniem objętych było 140 wychowanków. Natomiast na dzień 31.12.2017r. w 102 rodzinach zastępczych przebywało 133 dzieci.

Wykres nr 1 – liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu bartoszyckiego w latach 2015-2017

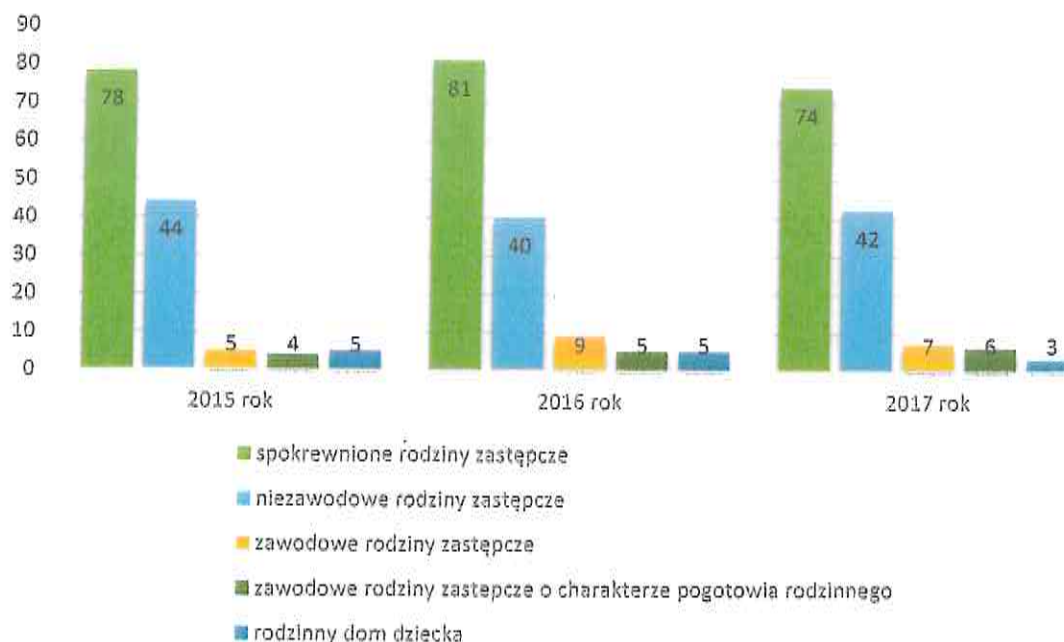

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy rodzinie w Bartoszczach

Jak wynika z powyższych danych, na terenie powiatu bartoszyckiego w dalszym ciągu zdecydowana większość rodzin stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tworzone przez dziadków i rodzeństwo. W 2017 roku wzrosła liczba rodzin zastępczych niezawodowych tworzonych przez osoby powinowate. Utworzyła się również jedna rodzina zawodowa z którą podpisano umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Na terenie powiatu funkcjonuje łącznie 6 zawodowych rodzin zastępczych, w tym 2 rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcje pogotowia rodzinnego. Nadal funkcjonuje jeden rodzinny dom dziecka. Niestety, nadal nie

funkcjonuje rodzina zastępcza specjalistyczna mogąca przyjąć pod opiekę dzieci wymagające specjalistycznego wsparcia i pomocy.

Wykres nr 2 – liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu bartoszyckiego w latach 2015-2017

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszczach

Zgodnie z powyższym wykresem w rodzinach zastępczych spokrewnionych jest umieszczona największa liczba małoletnich wychowanków, choć pod koniec 2017 roku ta liczba nieznacznie spadła. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych niezawodowych jest porównywalna w poszczególnych latach. Natomiast w rodzinach zastępczych zawodowych o charakterze pogotowia rodzinnego liczba dzieci ulega zmianom ze względu na okresowy charakter pobytu dziecka w tej formie opieki. Nie są to znaczące różnice w poszczególnych latach. Wpływa na to długi okres toczących się postępowań sądowych, dotyczących uregulowania sytuacji prawnej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Wydłużył się również czas oczekiwania na kandydatów adopcyjnych dla poszczególnych dzieci.

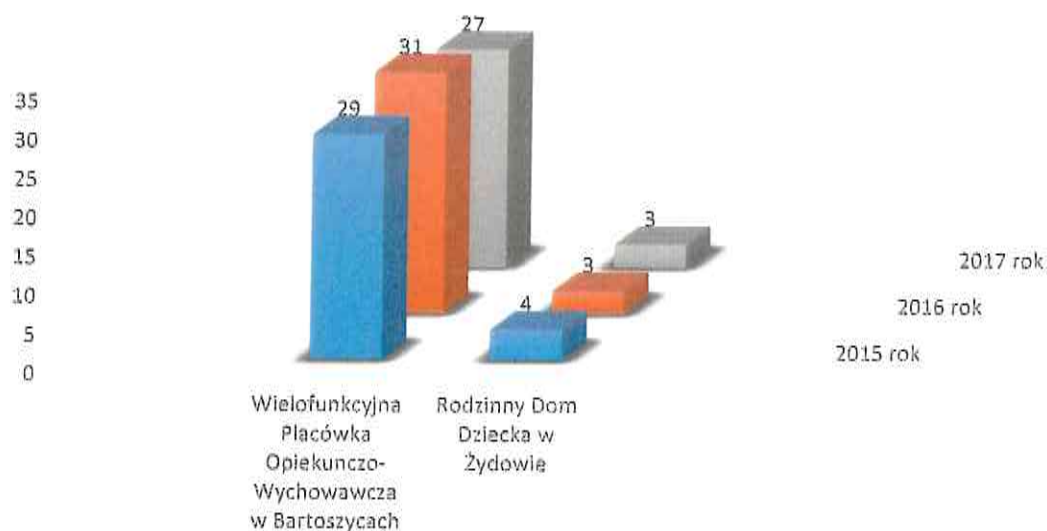
III. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu bartoszyckiego w latach 2015-2017.

W sytuacji wyczerpania możliwości udzielenia pomocy rodzinie biologicznej lub braku możliwości umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej jest kierowane do instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Instytucjonalną pieczę zastępczą w powiecie bartoszyckim sprawują:

- 1) Wielofunkcyjna Placówka Opiekunczo-Wychowawcza im. Janusza Korczaka w Bartoszczach. Jest to placówka typu socjalizacyjnego, obejmująca opieką dzieci w wieku od 10 do 18 lat. W przypadku osób kontynuujących naukę istnieje możliwość pozostania w placówce do 25 roku życia.
- 2) Rodzinny Dom Dziecka w Żydowie jest placówką typu rodzinnego, zapewniającą opiekę zbliżoną do naturalnego środowiska rodzinnego. Poniższy wykres wskazuje, iż w 2015 roku 4 wychowanków przebywało w placówce, natomiast w 2016 i 2017 roku pod opieką pozostawało 3 dzieci, w tym dwoje pełnoletnich realizujących proces usamodzielnienia. Rodzinny Dom Dziecka zakończy swoją działalność z dniem 30 czerwca 2018r.

Wykres nr 3 – liczba dzieci w placówkach opiekunczo-wychowawczych na terenie powiatu bartoszyckiego w latach 2015-2017

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszczach

Jak wynika z powyższego wykresu liczba dzieci w poszczególnych latach jest nieznacznie zróżnicowana. Na dzień 31.12.2015r. w placówce przebywało 29 wychowanków, w 2016r. stan ten wynosił 31 dzieci, natomiast na dzień 31.12.2017r. w placówka zapewniała opiekę i wychowanie 28 wychowankom.

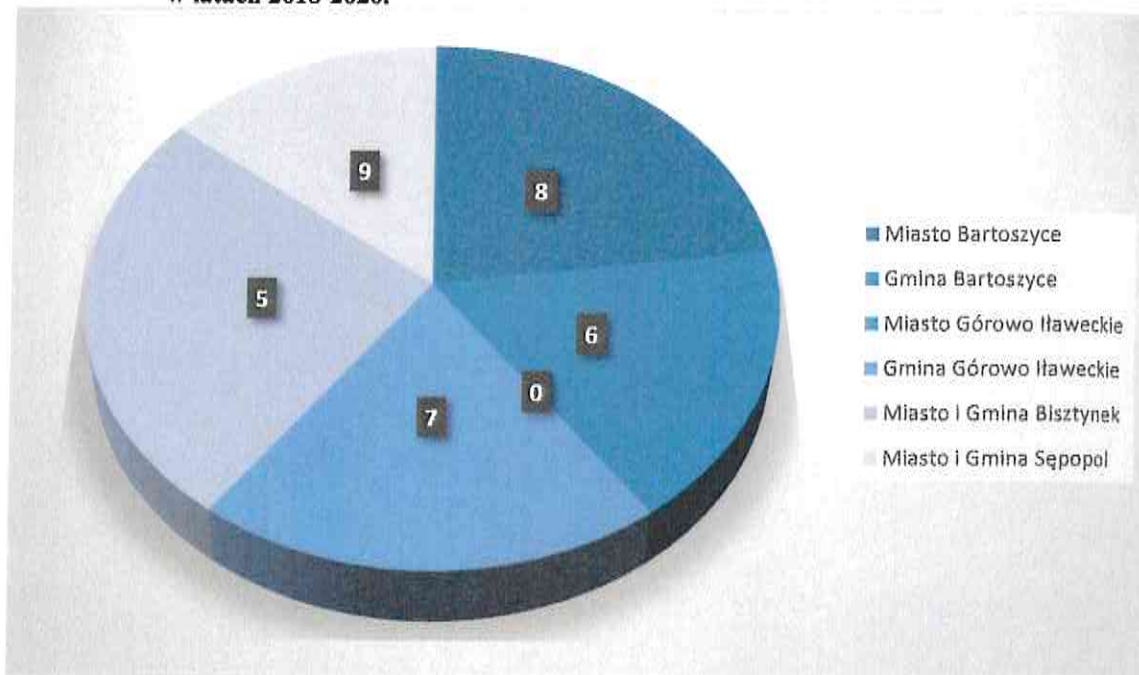
V. Charakterystyka osób usamodzielnianych

Usamodzielnienie stanowi długotrwały proces wychowawczy, który wprowadza osobę usamodzielnianą, opuszczającą pieczę zastępczą do samodzielnego, dojrzałego życia i integracji ze środowiskiem lokalnym. Proces usamodzielnienia rozpoczyna się na rok przed osiągnięciem pełnoletności przez osobę usamodzielnianą i w zależności od sytuacji życiowej, może trwać najpóźniej do momentu osiągnięcia przez tę osobę 26 roku życia.

Na dzień 31.12.2017r. pod opieką Centrum pozostawało 34 usamodzielnianych wychowanków którzy opuścili rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo-wychowawcze.

VI. Liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej

Wykres nr 4 – liczba dzieci z poszczególnych gmin powiatu zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej w latach 2018-2020.

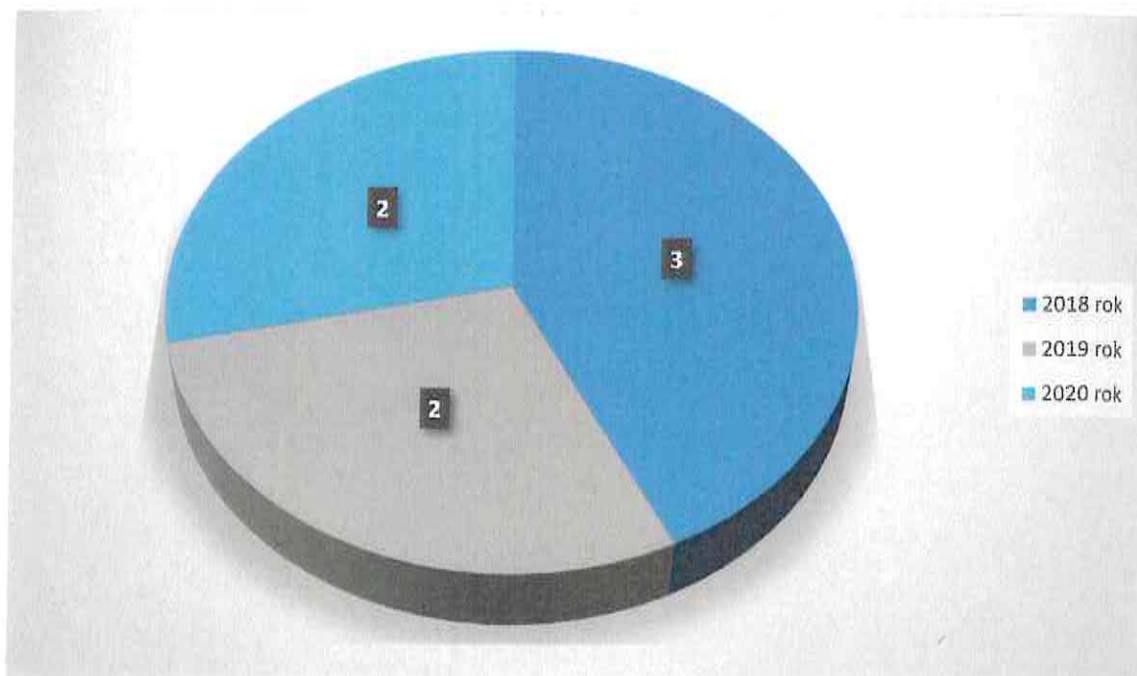
Źródło: dane ośrodków pomocy społecznej powiatu bartoszyckiego

Jak wskazuje powyższy wykres najwięcej dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej przebywa w rodzinach na terenie Miasta i Gminy Sępól. Natomiast Miasto Górowo Ławeckie nie zgłasza dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej.

VII. Limit rodzin zastępczych zawodowych.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła obowiązek planowania limitów rodzin zastępczych tworzonych corocznie w powiecie. Wskazane w poniższym wykresie limity rodzin zastępczych uwzględniają faktyczne potrzeby powiatu wynikające z rozeznania dokonanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W związku z powyższym planuje się, że w latach 2018-2020 powstanie 7 nowych rodzin zastępczych zawodowych.

Wykres nr 5 – limity rodzin zastępczych zawodowych na lata 2018-2020

		problematyką rodzicielstwa zastępczego,		Kierownik Działu Wspierania Rodziny,
2.	Organizowanie szkoleń i spotkań dla kandydatów oraz osób prowadzących różne formy pieczy zastępczej.	1) diagnoza potrzeb szkoleniowych rodzin zastępczych, 2) organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie umiejętności i kwalifikacji funkcjonujących rodzin zastępczych, w tym podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz umiejętności radzenia sobie z problemami, 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej, 4) organizowanie specjalistycznych bloków edukacyjnych, pogadanek tematycznych dotyczących problematyki dzieci i młodzieży przebywających w pieczy zastępczej,	1 raz w roku 1 raz na kwartał wg potrzeb, nie rzadziej niż raz w roku 1 raz na kwartał	Kierownik Działu Wspierania Rodziny, Z-ca Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach, Z-ca Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, Kierownik Działu Wspierania Rodziny,
3.	Wspieranie istniejących rodzin zastępczych,	1) udzielanie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej rodzinom zastępczym, 3) umożliwienie dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci	codziennie w godzinach pracy Centrum, w zależności od zgłoszonych potrzeb,	Radca prawny, psycholog, pedagog, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach, Kierownik Działu Wspierania Rodziny,

		w tym pomocy psychologicznej, pedagogicznej i terapeutycznej, 3) organizowanie zajęć warsztatowych o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, 4) prowadzenie grup wsparcia dla osób prowadzących rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, 5) organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy,	I raz w kwartale, 2 razy w miesiącu, w zależności od zgłoszonych potrzeb,	koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, Psycholog, pedagog, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, Psycholog, pedagog Kierownik Działu Wspierania Rodziny,
4.	Integracja środowisk rodzinnej pieczy zastępczej,	1) Organizowanie spotkań integracyjnych i okolicznościowych dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka,	2 razy w roku	Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach, Z-ca Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach Kierownik Działu Wspierania Rodziny,
5.	Wspieranie usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,	1) organizowanie wsparcia szkoleniowego ukierunkowanego na podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych osób usamodzielnianych, 2) umożliwienie indywidualnego poradnictwa specjalistycznego (psycholog, terapeuta, prawnik) w zależności od zgłoszonych potrzeb,	w zależności od potrzeb, w zależności od potrzeb	Kierownik Działu Wspierania Rodziny, Pracownicy Działu Wspierania Rodziny, Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach,

		4) prowadzenie grup wsparcia i klubów dyskusyjnych,	2 razy w roku,	Psycholog, pedagog, Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej
5.	Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności pracowników działających w zakresie pieczy zastępczej,	1) organizowanie szkoleń i warsztatów umożliwiających podnoszenie kwalifikacji pracowników w obszarach współdziałania z rodzinną pieczą zastępczą, 2) udział pracowników pieczy zastępczej w konferencjach i szkoleniach poświęconych dziecku i rodzinie,	2 razy w roku, w zależności od propozycji i potrzeb pracowników,	Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszychach, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszychach,

X. Zakładane rezultaty realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020

1. Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych zgodnie z ustalonymi limitami na lata 2018-2020.
2. Wzrost wiedzy, umiejętności i kompetencji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzin pełniących te funkcje w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.
3. Poprawa funkcjonowania rodzinnych form pieczy zastępczej poprzez zapewnienie pomocy i wsparcia specjalistycznego rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka.
4. Integracja środowisk rodzinnej pieczy zastępczej co pozwoli na wzajemną wymianę doświadczeń, wzrost świadomości rodzin zastępczych w zakresie problemów wychowawczych dzieci.
5. Wzrost umiejętności społecznych usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
6. Wzrost wiedzy, umiejętności i kompetencji kadry pracującej w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.

XI. Projektowane źródła finansowania Programu:

1. Samorząd Powiatowy.
2. Samorząd Województwa Warmińsko- Mazurskiego.
3. Fundusze Unii Europejskiej w tym Europejskiego Funduszu Społecznego.
4. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

XII. Ewaluacja i monitoring Programu

Koordynatorem realizacji Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach.

Monitorowanie i ewaluacja Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie bartoszyckim na lata 2018–2020 odbywać się będzie na podstawie sporządzanej raz w roku sprawozdawczości z wykonania zadań. Wyniki przedstawiane będą Zarządowi i Radzie Powiatu w ramach corocznego sprawozdania z działalności Centrum jako Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Program ma charakter otwarty i może w każdej chwili podlegać ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej.

XIII. Zakończenie

Rodzina jest naturalnym środowiskiem wychowawczym dziecka. Jej zadaniem jest zapewnienie mu prawidłowego rozwoju biologicznego i psychospołecznego. Skuteczne wspieranie rodziny, dzieci i młodzieży uzależnione jest od sprawnego i różnorodnego systemu wsparcia. Nadal najważniejszym zadaniem, jakie stoi przed Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach jest realizacja zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Wymaga to przede wszystkim stworzenia struktury organizacyjnej, dzięki której możliwa będzie realizacja ustawowych obowiązków nałożonych na organizatora pieczy zastępczej. Efektywna praca nie jest możliwa bez profesjonalnej kadry pomocy społecznej i służb z nią współpracujących. To od działania całego środowiska zależny jest sukces w pracy z dzieckiem i rodziną. Dlatego nie należy zapominać o uwrażliwianiu społeczeństwa na problemy społeczne i właściwe na nie reagowanie.

Poprawa jakości życia małoletnich przebywających w pieczy zastępczej, ich opiekunów oraz usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej możliwy jest, kiedy istnieją jasno określone cele, zadania do realizacji oraz działania. Wyrazem dążenia do sprecyzowania podejmowanych działań jest trzyletni, powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020. Zakłada się, iż realizacja programu umożliwi w kilkuletniej perspektywie ograniczenie umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, co w konsekwencji doprowadzi do minimalizacji występowania zjawiska sieroctwa społecznego.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Władysław Bogdanowicz